

ALKOHOLIJUOMIEN JA TUPAKKATUOTTEIDEN MATKUSTAJATUONTISEURANTA 2010:

Seuraavassa esitettävät luvut perustuvat TNS Gallupin seurantaan alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden matkustajatuonnista. Seuranta on perustunut viikoittaiseen 500 puhelinhaastatteluun 15 vuotta täyttäneen väestön keskuudessa. Haastatteluissa on selvitetty alkoholijuomien maahantuontia edellisen kahden viikon aikana.

Seuranta on toteutettu Alkon, Alkoholijuomateollisuusyhdistyksen, Kaupan Liiton, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa:n, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton, Päivittäistavarakaupan, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston – VALVIRA:n, Suomen Alkoholijuomakauppayhdistyksen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen – THL:n, Valtiovarainministeriön sekä Tupakkateollisuusliiton toimeksiannosta.

Tutkimuksessa on koottu tiedot vuoden 2010 aikana. Kokonaisuudessaan tiedot perustuvat 26.032 toteutettuun haastatteluun.

Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelma on ollut seuraava. Aluksi haastateltavilta on tiedusteltu sitä, ovatko he tulleet kahden viimeksi kuluneen viikon aikana kotimaahan ulkomaanmatkalta tai risteilyltä. Kaikilta maahan palanneilta on kysytty luettelemalla, mitä alkoholijuomia he ovat tuoneet kahden edellisen viikon aikana. Alkoholijuomia tuoneilta on lisäksi tiedusteltu litramääriä. Olutta, viinejä ja väkeviä tuoneilta kysyttiin myös sitä, mistä juomat on ostettu.

Tupakkatuotteiden osalta kaikilta maahan palanneilta on kysytty luettelemalla, mitä tupakkatuotteita he ovat tuoneet kahden edellisen viikon aikana. Savukkeita tuoneilta on lisäksi tiedusteltu tuotujen savukkeiden määrää kartongeissa, mistä savukkeet ostettu ja mihin käyttöön. Nuuskan tuojilta kysyttiin tuotujen rasioiden määrää

Olutta aiempaa vähemmän, long-drink juomia ja viinejä aiempaa enemmän

Seuraavassa taulukossa 1. verrataan vuosien 2004-2009 tuontitietoarvioita vuoden 2010 tuloksiin tuoduista alkoholimääristä. Vuonna 2010 on maahan tuotu olutta vähemmän kuin vuonna 2009. Sensijaan long-drink juomia on tuotu selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös mietojen viinien tuonti on ollut suurempaa kuin edellisenä vuonna. Väkevien juomien maahantuonti on ollut hieman vähäisempää kuin vuonna 2009.

Taulukko 1. Arviot siitä, paljonko maahan on tuotu alkoholijuomia vuosina 2004-2010 (miljoonaa litraa).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Olutta	37,8	34,6	25,2	21,8	20,7	26,3	24,4
Siideriä	4,4	5,7	4,3	5,9	5,5	6,5	6,7
Long drink-juomia	3,2	6,1	6,3	8,4	6,5	9,9	12,9
Mietoja viinejä	6,5	8,9	8,0	6,4	7,3	8,1	9,5
Välituotteita	2,6	2,3	2,0	1,6	2,1	2,5	2,4
Väkeviä	10,8	11,8	8,9	9,0	9,6	9,4	8,9

Tutkimuksesta saadaan myös tietoa, mistä oluet, viinit ja väkevät juomat on ostettu. Tämän tiedon avulla on mahdollista arvioida, kuinka paljon vuoden 2010 aikana matkailijoiden mukana on tuotu olutta, viinejä ja väkeviä eri ostopaikoista. Tästä kertovat taulukoiden 2. ja 3. tulokset.

Taulukko 2. Alkoholijuomien maahantuonti eri ostopaikoista vuoden 2010 aikana (miljoonaa litraa).

	Olutta	Viinejä	Väkeviä
Laivalta/Virosta	21,3	6,7	6,8
Muualta EU:sta	2,0	2,2	1,2
Muualta	1,1	0,6	0,9
Yhteensä	24,4	9,5	8,9

Valtaosa maahantuoduista alkoholijuomista ostetaan edelleen joko laivalta tai Virosta. Suhteellisesti hieman enemmän viiniä tuodaan maahan muualta kuin laivalta tai Virosta verrattuna olueen tai väkeviin. Maahantuonti Virosta ja laivoilta on säilynyt kutakuinkin vuoden 2009 tasolla. Muualta on tuotu aiempaa vähemmän olutta ja väkeviä, mikä osaltaan selittää sitä, että oluen ja väkevien kokonaistuonti on vähentynyt.

Taulukko 3. Oluen ja väkevien maahantuonti eri ostopaikoista vuosina 2005-2010 (miljoonaa litraa).

Olut	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Laivalta/Virosta	27,6	20,4	18,0	16,3	21,2	21,3
Muualta	7,0	4,8	3,8	4,4	5,1	3,1
Väkevät	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Laivalta/Virosta	8,9	6,3	6,5	6,2	6,9	6,8
Muualta	2,9	2,6	2,5	3,4	2,5	2,1

Alkoholijuomien kotivalmistus on vähentynyt

Kokonaan erillisellä tutkimuksella selvitettiin myös alkoholijuomien kotivalmistusta ja salakuljetetun alkoholin ostamista kotimaassa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tämä tutkimus perustuu puhelinhaastatteluihin. Otos edustaa maan 15-vuotta täyttäneitä väestöä. Otoskoko on 1.000. Haastattelut tehtiin viime vuoden marras-joulukuussa.

Alkoholijuomien kotivalmistus on säilynyt melko vaisuna. Viinejä on kotona valmistettu alle kaksi miljoonaa litraa, josta vajaa miljoona litraa on ns. pikaviiniä. Viinin kotivalmistus on ollut maassamme yli kolmen miljoonan litran luokkaa, mutta puolittunut viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Taulukko 4. Alkoholijuomien kotivalmistus ja laittoman alkoholin ostaminen vuosina 2004-2010 (miljoonaa litraa).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Oluen valmistaminen	1,3	0,3	0,6	0,6	0,4	0,6	0,5
Viinin valmistaminen	3,1	3,6	2,6	2,0	2,5	2,4	1,7
Pontikan valmistaminen	0,7	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Salakulj. väkevien osto	0,3	0,3	0,4	0,5	0,3	0,2	0,1
Pirtun osto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Pontikan osto	0,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3

Aiempaa pienempi osa matkustajista tuo maahan savukkeita

Selvä enemmistö (77 %) matkoilta tai risteilyiltä palanneista ei vuonna 2010 tuonut maahan mitään tupakkatuotteita. Vajaa neljännes toi siis jotain tupakkatuotteita. Alle viidennes maahan palanneista toi mukanaan savukkeita. Muiden tupakkatuotteiden matkustajatuonti oli varsin vähäistä. Kolme prosenttia palanneista toi mukanaan nuuskaa. Aiempaa pienempi osa matkustajista on tuonut maahan tupakkatuotteita vuoden 2010 aikana.

Matkoilta palanneet miehet ovat tuoneet useammin tupakkatuotteita kuin naiset. Miehistä 73 % ei tuonut mitään ja naisista 80 %. Aiempaa pienempi osa naisista on tuonut tupakkatuotteita maahan (23 % → 20 %). Miesten keskuudessa ei ole havaittavissa muutosta.

Taulukko 5. Kuinka moni ulkomaanmatkalta tai risteilyltä palaava on tuonut mukanaan tupakkatuotteita vuosina 2006-2010? (%)

	2006	2007	2008	2009	2010
	%	%	%	%	%
Savukkeet	22	22	20	21	18
Irto- tai piipputupakka	1	1	1	1	1
Sikarit tai pikkusikarit	2	2	3	2	2
Nuuska	2	2	2	2	3
Ei mitään	74	75	76	75	77

Ammattiasema ja koulutustaso ovat yhteydessä savukkeiden maahantuontiin. Työväestöön kuuluvat, työttömät ja heikommin koulutetut tuovat keskimäärää useammin matkoilta palatessaan savukkeita. Nuuskan tuonti on selvästi keskimäärää yleisempää etenkin alle 35-vuotiaiden miesten keskuudessa.

Keskimääräinen tuontimäärä matkaa kohti on ollut noin 320 savuketta. Vuotta aiemmin keskimääräinen kertatuonti oli vain hieman suurempi. Kokonaistuonnin vähentyminen selittyy pitkälle sillä, että aiempaa pienempi osa naisista on tuonut maahan savukkeita.

Vuonna 2010 on tuotu noin 600 miljoonaa savuketta

Taulukossa 6. on tiedot, kuinka paljon matkustajat ovat tuoneet savukkeita maahan vuonna 2010. Tuonti vuoden aikana on ollut noin 600 miljoonaa savuketta. Vuonna 2009 lukema oli suurempi. Vähentyminen selittyy ensisijassa sillä, että aiempaa pienempi osa maahantulleista on tuonut savukkeita matkoiltaan.

Taulukko 6. Kuinka paljon savukkeita on tuotu maahan 2006-2010 (milj. kpl.)?

	milj. kpl.
2006	763
2007	812
2008	715
2009	738
2010	598

Tulosten mukaan enemmän kuin kaksi viidesosaa savukkeista on ostettu laivan myymälöistä. Merkittävässä määrin savukkeita on tuotu myös Baltian maista, etenkin Virosta ja Venäjältä.

Taulukko 7. Kuinka paljon savukkeita on tuotu maahan vuonna 2007-2010 eri ostopaikoista? (milj. kpl.)

	2007	2008	2009	2010
Lentokenttä	28,5	66,0	62,5	40,5
Laiva/Baltia	557,4	418,0	432,6	374,5
Jokin muu	226,1	231,0	242,9	183,0
YHTEENSÄ	812,0	715,0	738,0	598,0

Yli 200 miljoonaa savuketta muiden kuin itsensä käyttöön

Vuonna 2010 yli puolet (54 %) savukkeita maahantuoneista ilmoitti hankkineensa savukkeet ainoastaan omaan käyttöön. Kolmannes (32 %) toi savukkeita yksinomaan jonkin muun henkilön käyttöön. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa sitä, että suomalaiset ovat kantaneet viime vuoden aikana vähintään 200 miljoonaa savuketta jonkin toisen henkilön käyttöön. Aiempaa useampi kuitenkin ilmoittaa tuoneensa savukkeita sekä omaan että jonkin toisen henkilön käyttöön (10 % -> 13 %).

Mikäli omaan ja muiden käyttöön tarkoitetut savukkeet jakaantuvat tasan itselle ja muille, nousee muiden käyttöön tarkoitettujen savukkeiden määrä noin 230 miljoonaan.

Taulukko 8. Mihin käyttöön maahantuodut savukkeet on tarkoitettu? (%)

	2006	2007	2008	2009	2010
	%	%	%	%	%
Omaan käyttöön	48	50	50	56	54
Toisen henkilön käyttöön	43	40	39	33	32
Sekä omaan että toisen	9	10	12	10	13

Taulukko 9. Mihin käyttöön maahantuodut savukkeet on tarkoitettu? (%)

	Miehet	Naiset	Kaikki
	%	%	%
Omaan käyttöön	60	47	54
Toisen henkilön käyttöön	29	37	32
Sekä omaan että toisen	10	16	13

Tulosten mukaan naiset tuovat miehiä useammin muille kuin itselleen. Ikä on yhteydessä siten, että ikääntyneet tuovat savukkeita pääsääntöisesti muiden käyttöön. Savukkeita muiden käyttöön tuovat etenkin ne väestöryhmät, jotka itse käyttävät tupakkatuotteita keskimäärää vähemmän.

Vuoden 2010 aikana tuotiin 6,8 miljoonaa rasiaa nuuskaa

Vuonna 2010 on nuuskaa tuotu maahan noin 6,8 miljoonaa rasiaa. Keskimääräinen tuontimäärä matkustajaa kohti on ollut noin 20 rasiaa. Nuuskan maahantuonnin seuranta aloitettiin vuoden 2009 alusta. Vuonna 2009 nuuskaa tuotiin reilu miljoona rasiaa vähemmän kuin vuonna 2010 (5,7 miljoonaa rasiaa).